

Fynshovedmanden

Derude bor Fynshovedmanden, siger de gamle. Og herfra er det, at han lilleuleaften kommer drønende ind over tangen, så hestens sko trækker lange gnister af den raslende, våde ral, jager op over bankerne og sydpå som et uvejr, farer over "Skoven" og Gabet til Eneberodde og videre mod vest. Hans ærinde er at fri til en jomfru, som bor derovre vestpå et sted. Hvert år forsøger han, men hver gang får han nej! Natten til helligtrekonger vender han tilbage fra sin færd, og Gud hjælpe den, han møder på sin vej! Når han foran vinterstor-men jager gennem de mørke landsbyer, da græder barnet i søvne, og bonden trykker sit blege ansigt mod ruden, mens han skælvende spejder ud i mørket. Og ingen vover sig ud, når den sorte rytter er løs. ... i de barske, øde egne jager han korporligt hen over jorden og farer tværs gennem gårdene på sin vej; derfor må portene stå åbne, når han ventes, så han uhindert kan rase igennem. Både i Nordskov og Martofte findes gårde, han red igennem på sin færd.

Fynshovedmanden er en af de mærkeligste skikkelser i vor folketro, ikke mindst fordi han optræder i så godt som alle egne af vort land - ... Det er Odin på sin Sleipner, der går igen..." *Achton Friis i Danmarks Store Øer*

Velkommen til Fyns Hoved

På klare dage kan du med det blotte øje se Sjælland, Samsø, en stor del af Jylland og naturligvis Fyns nordkyst med Æbelø. Fyns Hoved henger geologisk og naturmæssigt sammen med Lillestrand. Her er et rigt fugleliv og flere sjældne planter. Denne nordligste tip af Hindsholm er et af fynboernes foretrukne udflygtsmål. Turismen startede i begyndelsen af århundredet

med "Tøjhotellet", hvor serveringen foregik i et telt. Senere kom "Blikhotellet", hvor der var lørdagsbal og halløj. Jægerhotellet blev opført i 1925. Om sommeren kan du få en forfriskning her. Fyns Hoved-området er fredet, og staten har købt en del arealer for at sikre adgangen, og for at sikre at naturen bliver bevaret. Stat og amt arbejder sammen om at sørge for faciliteter til publikum og pleje af naturområderne.

Der går bus fra Kerteminde til Korshavn hverdage i dagtimerne. Om aftenen og lørdag/søndag er der telebus (tlf.: 65 32 51 43).

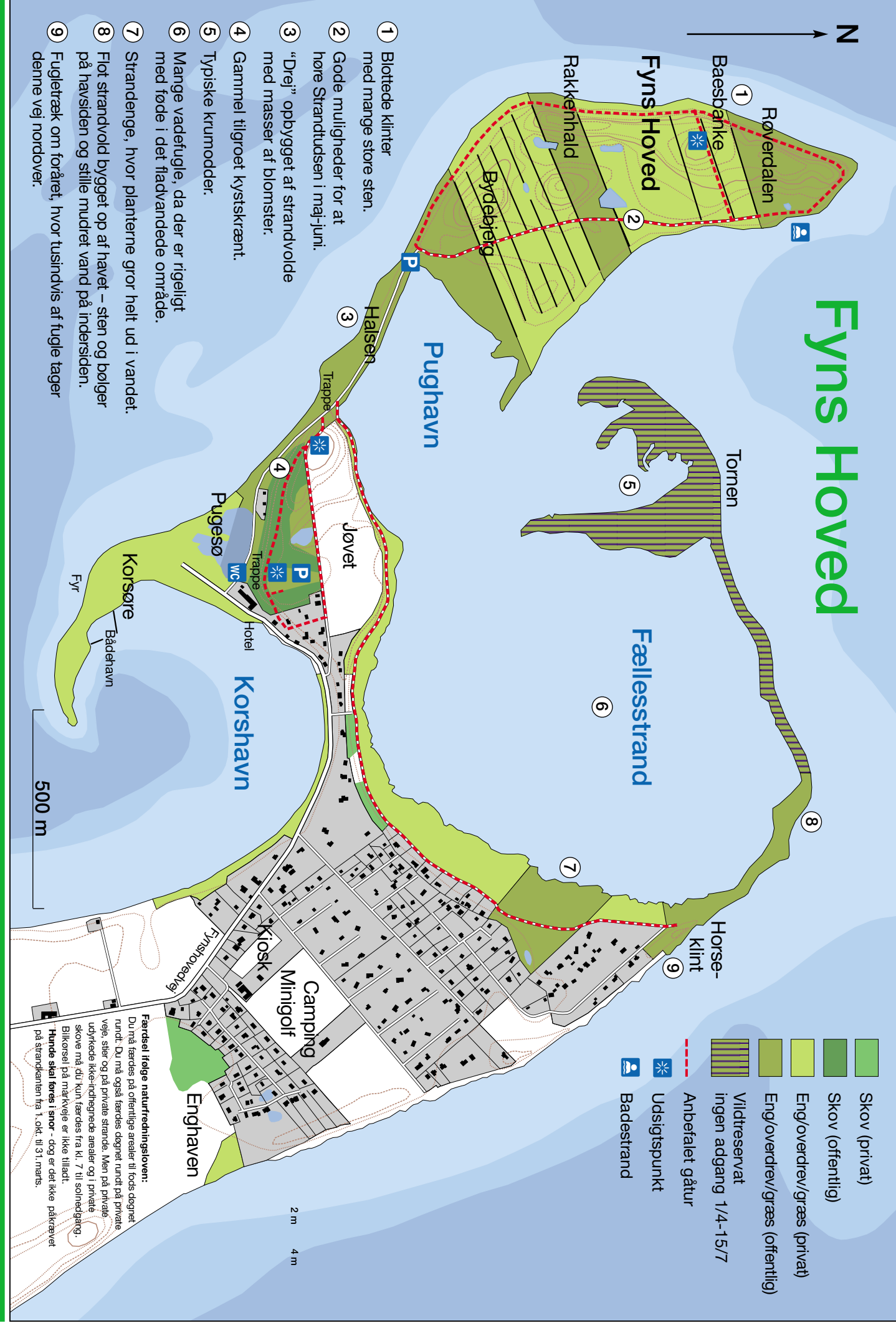
Fyns Statsskovdistrikt
Skov- og Naturstyrelsen
Solierup, Sollierupvej 22
5600 Faaborg
Tlf. 62 65 17 77

Fyns Amt
Natur- og Vandmiljø
Ørbækvej 100
5220 Odense SØ
Tlf. 65 56 10 00

DK

Fyns Hoved

Oplæg: 30.000 DK - 0.000 D - 0.000 GB. Sats og repro: Fyns Amt. Tryk: Barlebo, 1997.

Store sten er aflejret højt oppe i skrænten

Havet forandrer landet

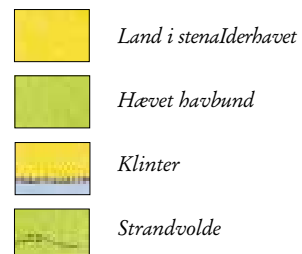
Havet nedbryder klinte og opbygger odder og drag. Fyns Hoved og Lillestrand er måske det bedste sted i landet at opleve havets bearbejdning af kysten.

Klinten på Fyns Hoveds vestside blottet hele tiden nye lag fra istiden, når havet fjerner materialer fra kysten. Højt oppe sidder store stenblokke, som kun kan være aflejret i en rivende strøm af smeltevand tæt ved en gletscherport.

Horseklint var i 1960'erne en 8 meter høj klint, men er siden skyllet i havet. Grus og sten, som havet fjerner ved klinterne, bliver aflejret i strandvolde, hvor der er mindre strøm. I læ af en pynt får strandvoldene en karakteristisk krum form.

Tornens krumme fingre er en typisk krummoddedannelse. Krum-odder kan afsnøre en del af havet, så der opstår en strandsø som Pugesø.

Nordlige Hindsholm

De lange kyststrækningers rige udbud af fugle, fisk, muslinger og sæler har tidligt lokket jægere til. Bosættelsen startede i Fastlandstiden i den tidlige stenalder for mere end 10.000 år siden. Kystlinien lå da længere ude end den gør i dag – derfor er de første bopladser dækket af vand. Et par hundrede meter nord for Mejlø er Danmarks ældste skibsfund gjort – en økse-udhulet lindestamme, som er dateret til at være omkring 7200 år gammel.

Senere i stenalderen steg havet så meget, at det nordlige Hindsholm blev opdelt i mange øer. Jøvets vestkyst er for eksempel en gammel kystklint. Senere har landet hævet sig halvanden meter og derved forbundet øerne med hinanden. Øksnehaven er naturlig tørlagt havbund, hvor øen Søbjerg er en bakke i det flade landskab.

Rombe Porfyr – en sten fra Fyns Hoved

Ideelt sted for kystfugle

Hav, lavvandede fjordområder, ubeboede øer, strandenge og overdrev giver tilsammen ideelle livsbetingelser for mange arter kystfugle. Talrige havfugle som Edderfugle, Gravænder og Toppet Skallesluger kan ses ud mod det åbne hav. Edderfuglene er lette at kende på de blandede flokke af mørkebrune hunner og sort/hvide hanner, der stryger lavt henover havet. Inde i det lavvandede område Fællesstrand holder vadefuglene til. Det er for eksempel Rødben og Strandskade. Skarven slår sig også ned, hvor den kan stå tørskoet i det lave vand.

Havfuglene yngler ligesom vadefuglene på øer og holme, hvor de kan få fred. Masser af fugle yngler i fuglereservatet på øerne i Lillestrand og på Tornen.

Rødben

Strandskade

Fuglereservatet betyder, at der ingen adgang er på Mejlø, Enø og Tornen fra 1. april til 15. juli. Dobbelt så mange vadefugle holder til på Tornen, efter at området er blevet reservat i 1992. Hvert par får flere unger på vingerne end før. Om foråret trækker mange fugle forbi Fyns Hoved på vej til Nordskandinavien. Det bedste sted at se fuglene er ved Horseklint. Du kan opleve Musvåger, Hvepsevåger og mange småfugle.

Hvepsevåge

Engelskgræs og Ranunkel (smørblomst) på overdrevet om foråret

Strandkål og Slangehoved på strandvoldene i højsommeren

Mange solskinstimer

Fyns Hoved ligger i det tørre Storebæltssområde, hvor nedbøren er ca. 450 mm om året. Lands gennemsnittet er 650 mm om året. Det specielle klima giver grobund for planter, der normalt vokser i det tørre sydøsteuropæiske fastlandsklima. Udbredelsen af skærplanten Hjørtetrod følger området med ringe nedbør.

Edderfugle af Johannes Larsen (Original i Folketinget)

Fyns Hoved overdrev i 400 år

De mange begn på Fyns Hoved

Fyns Hoved ligger i landsbyen Nordskovs ejerlav. Byens jorder og dermed Fyns Hoved hørte under Scheelenborg gods. I 1200-tallet tilhørte godset den fredløse Marsk Stig. Navnet Røverdalen på Fyns Hoved skulle hentyde til Marsk Stig og hans folk, der gemte sig herude.

Navnet Nordskov fortæller, at byen er opstået ved rydning af skov. Det skete i 1400-tallet. Fyns Hoved forblev uopdyrket og brugt til fælles græsning. Området var et overdrev.

Men i 1810 besluttede de syv bønder i Nordskov at dele jorden imellem sig. De fik alle to strimler land - en sydlig og en nordlig. De syv husmænd fik en strimmel til deling. Bønderne opdyrkede jorden og lagde stenene i skellene, hvorved de mange skel blev tydelige i landskabet.

Det flotte lys tiltrækker malere

Ligesom ved Skagen er her hav på flere sider - det giver et helt specielt lys. I 1870'erne malede Th. Philipsen på Fyns Hoved og siden har mange kunstnere været tiltrukket af stedet. Johannes Larsen og Fritz Syberg holdt til heroppe med familie og venner omkring århundredskiftet.

"Edderfuglejægere" malet af Johannes Larsen. Det er kunstneren til højre. (Original på Johannes Larsen Museet).

Tyskerne beslaglagde Fyns Hoved

Kapitulationen på Fyns Hoved fandt først sted, da englænderne kom den 10. maj. Tyskerne ville ikke overgive sig til frihedskæmperne.

I 1942 opførte tyskerne et radaranlæg, diverse barakker og luftværnskanoner på Fyns Hoved. På det yderste af Baes Banke var - og er der endnu en observationspost. Dengang gik vejen til Fyns Hoved nord om Jøvet, men den kunne ikke klare transporten af det tunge materiel. Tyskerne udskrev danske arbejdere til at bygge vejen syd om Jøvet, der idag er tilkørselsvej til Hovedet.

Okkergul Pletvinge

Sommerfuglen kan du være heldig at opleve talrigt på Fyns Hoved i juni. Den flyver på tørre overdrevsområder med mange blomster. Larvens vigtigste værtsplante er Lancetbladet Vejbred.

Få øje på et krybdyr

Hugorm, Snog og Firben ligger ofte og soler sig på stierne, men forsvinder ved den mindste forstyrrelse. Det tørre og relativt varme klima i Fyns Hoved-området giver gode levevilkår for krybdyr.

Hugorm

Hør Strandtudsen kvække!

Hannerne kvækker meget højt for at tiltrække hunnerne. På Fyns Hoved er der fine chancer for at høre tudserne på lune sommeraftener i maj og juni. Tudserne holder til i småsøer eller vandfyldte lavninger. Fyns Amt og ejerne har arbejdet sammen om at oprense

nogle af de tilgroede vandhuller, da åbne vandhuller giver bedre levevilkår.

Korshavn er en ideel naturhavn

Den krumme odde giver god læ for skibene. Korshavn har tidligere været brugt til vinteroplæg af langfartsskonnerter i det 7-8 m dybe vand. Under krigen med englænderne 1807 - 1814 var Korshavn udgangspunkt for kaperfartøjer - kanonførende robåde, der angreb de britiske skibe. Korshavn har været toldsted, hvor tolderen skulle fortolde skibenes varer og holde øje med smuglere.

Siden århundredskiftet har fiskere fra Kerteminde fisket fra Korshavn. I dag holder 3-4 fiskekuttere til her. Dybt vand tæt på land og store sten giver gode muligheder for torsk.

Korshavn i forgrunden og Fyns Hoved i baggrunden.